[4] сленг часто поєднується з гумором, жартами та культурними відсиланнями. Це створює додаткові труднощі для перекладачів, адже необхідно не лише передати значення реплік, а й зберегти комічний ефект. У багатьох випадках перекладачі змушені змінювати формулювання або підбирати українські аналоги, які викликатимуть у глядачів подібні асоціації та емоції.

У підсумку зазначимо, що переклад сленгу є комплексним процесом, ефективність якого визначається обізнаністю перекладача з актуальними мовними тенденціями, сучасною культурою та специфікою екранного мистецтва. Найефективнішими способами перекладу сленгу виявилися стилістична адаптація та лексична заміна, оскільки саме вони дозволяють зберегти емоційність, гумор і природність мовлення персонажів.

Література:

1. Друзі (Friends): серіал (1994–2004) / творці: Д. Крейн, М. Кауффман; Warner Bros. Television. *Netflix*: вебсайт. URL: https://www.netflix.com (дата звернення: 18.05.2026).

2. Ейфорія (Euphoria): серіал (2019–...) / творець С. Левінсон; HBO Entertainment. *Megogo*: вебсайт. URL: https://megogo.net (дата звернення: 18.05.2026).

3. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і художньої літератури. Вінниця: Нова книга, 2018. 576 с.

4. Кіновсесвіт Marvel (Marvel Cinematic Universe): офіційний вебсайт франшизи / Marvel Studios. URL: https://www.marvel.com (дата звернення: 18.05.2026).

Стрехалюк Олена
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Науковий керівник – викладач Іванишин Н. Л.

ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ МЕДИЧНОГО ОБЛАДНАННЯ НА ПРИКЛАДІ ТОНОМЕТРА

Актуальність вибраної теми полягає в тому, що медична термінологія весь час розвивається і поповнюється новими поняттями,

пов'язаними з сучасними медичними технологіями та обладнанням. Більшість інструкцій до медичних приладів створюється англійською мовою, тому їхній точний переклад українською є надзвичайно важливим. Медична термінологія є однією з найскладніших сфер перекладу, вона поєднує лінгвістичну точність, технічну спеціалізацію та відповідальність за правильне передавання інформації. Навіть малесенька похибка може призвести до неправильної інтерпритації даних, або навіть встановленя хибного діагнозу для пацієнта – а це може становити загрозу для життя людини. Одним із прикладів такого медичного обладнання є тонометр – прилад для вимірювання артеріального тиску. На перший погляд переклад інструкцій, технічних характеристик і назв функцій тонометра не здаються складними, але при точному перекладі містить досить велику кількість мовних і семантичних труднощів..

Однією з головних проблем є багатозначність медичних термінів. Наприклад, англійський термін "*blood pressure monitor"* дослівно можна перекласти як *«монітор кров'яного тиску»,* але у професійному медичному середовищі нормативним варіантом є *«тонометр»* або *«прилад для вимірювання артеріального тиску»*. Дослівний переклад на українську мову є незвичним і неприроднім для носія мови. У такому випадку, перекладачеві варто застосувати семантичну адаптацію і врахувати професійний контекст, а не просто автоматично і дослівно передати структуру англійського словосполучення.

Схожа проблема виникає під час перекладу терміну *"cuff".* У загальновживаній англійській мові це слово може означати *«манжет», «обшлаг»* або навіть *«кайданки»,* але в медичній сфері йде мова про спеціальну частину тонометра, яка накладається на руку. Поганим перекладом було б слово «рукав», але правильним професійним відповідником є «манжета». Варто зазначити що, важливу роль відіграє контекст, тому що без технічного розуміння функції приладу перекладач може обрати невірний варіант перекладу.

Якщо глянути на медичну термінологію крізь призму мовознавства, можна побачити, що велика частина медичних термінів має грецьке і латинське походження, а їхня етимологія має вплив на значення, структуру та особливості перекладу [2]. Термін

“sphygmomanometer” походить від грецького слова *“sphygmos”*, що означає *«пульс»,* і слова *“manometer”* – «прилад для вимірювання тиску» [1]. В українській мові цей термін перекладається як «сфігмоманометр», однак для більшості людей таке слово є надто складним для сприйняття. І тому в медичних інструкціях і повсякденному вживанні частіше використовують простий та зрозумілий термін – *«тонометр»*. Це показує, що під час перекладу важливо враховувати не лише точність терміна, а й те, наскільки легко його зрозуміє звичайна людина без медичної освіти.

Особливу увагу варто звернути на переклад функцій і режимів роботи тонометрів. Наприклад, термін *“pulse detection”* деколи помилково перекладають як *«виявлення пульсу»,* хоча більш звичним у медичному контексті є термін *«визначення пульсу»* або *«функція вимірювання пульсу»* [1]. Аналогічно *“arrhythmia indicator”* не варто перекладати дослівно як «індикатор аритмії серця», тому що це створює надлишковість. Професійним варіантом є *«індикатор аритмії»* [1]. Такі приклади показують, що перекладач повинен враховувати не лише значення окремого слова, а й норми медичного стилю української мови.

Окрему проблему становлять слова з переносним, тобто метафоричним значенням. Візьмемо термін *“memory storage”* у технічній документації означає функцію збереження попередніх результатів вимірювання. Точний, дослівний переклад *«сховище пам’яті»* звучить неприродно, тому правильніше використовувати варіанти *«збереження даних»* або *«пам’ять пристрою»* [1]. У таких випадках перекладач повинен орієнтуватися не на просто буквальне значення слова, а на функцію, яку воно виконує в контексті медичного обладнання.

Важливим чинником є також прагматичний аспект перекладу. Інструкція до медичного приладу має бути максимально зрозумілою для будь-якого користувача, тому що від цього залежить правильність використання обладнання. Неправильний переклад терміна *“inflation”* як *«інфляція»* звісно, є очевидною лексичною помилкою, яка виникає через омонімію. У медичному контексті цей термін означає *«нагнітання повітря в манжету»* [1]. Такі випадки досить часто трапляються під час автоматизованого перекладу без належного редагування.

Найцікавішим є те, що частина термінів у медичному обладнанні сприймається користувачами не як якісь наукові поняття, а як прості побутові слова, через що виникає такий собі «ефект мовної довіри». Людина бачить знайоме слово і автоматично вважає переклад правильним, навіть якщо в медичному контексті воно означає зовсім інше. Наприклад, англійське *"monitor"* у технічній документації тонометра не завжди означає *«монітор»* у комп'ютерному розумінні, а слово *"memory"* не пов'язане з людською пам'яттю, хоча саме так його часто інтерпретують користувачі. Через це перекладач медичної документації фактично працює не тільки з мовою, а й із психологією сприйняття тексту. У сучасному перекладознавстві це явище дедалі частіше розглядають як проблему когнітивної адаптації терміну, коли переклад має бути не тільки точним, а й інтуїтивно зрозумілим для людини без медичної освіти.

На сьогоднішній день, важливу роль у перекладі медичної документації відіграють сучасні технології та системи штучного інтелекту. Автоматизовані перекладачі здатні дуже швидко обробляти великі обсяги тексту, що значно пришвидшує роботу з технічною документацією. Але навіть сучасний ШІ не завжди правильно передає вузькоспеціалізовані терміни, багатозначні слова та контекстуальні особливості. Наприклад, система машинного перекладу може перекласти термін "*irregular heartbeat detection"* як *«виявлення нерегулярного серцебиття»*, але ж в медичній документації частіше використовують професійніший і коротший варіант – *«виявлення аритмії»* [1]. Це свідчить про те, що автоматизований переклад потребує обов'язкового редагування спеціалістами.

Можна зробити висновок, що переклад медичного обладнання на прикладі тонометра є не простим, багаторівневим процесом, який вимагає не лише знання іноземної мови, а й розуміння медичної термінології. Основними труднощами є багатозначність термінів, омонімія, варіативність перекладу, необхідність семантичної адаптації та проблема точного відтворення професійного змісту. Медичний переклад безпосередньо впливає на безпеку пацієнта, тому перекладач повинен поєднувати лінгвістичну компетентність з технічними знаннями. Сучасні технології та штучний інтелект значно допомагають у роботі з медичною документацією, але все ж таки вони не здатні

повністю замінити фахового перекладача, який може правильно інтерпретувати контекст і забезпечити точність термінології.

Література:

1. Інструкція з експлуатації автоматичного тонометра OMRON M2 Basic для вимірювання артеріального тиску / OMRON Healthcare. – Кіото : OMRON Healthcare, 2023.

2. Пилипенко М., Калашник В., Корнейко І. Проблеми перекладу медичної термінології // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології». – 2004. – № 503. – С. 86–88.

Чабан Яна
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності,
Науковий керівник викладач – викладач Змисла С.В.

СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ ВІЙСЬКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ТА НОМЕНКЛАТУРИ ОЗБРОЄННЯ

Сучасний етап розвитку перекладознавства та військової справи в Україні характеризується безпрецедентною інтенсифікацією міжнародного співробітництва, зумовленою умовами повномасштабних бойових дій та системною інтеграцією Збройних Сил України до євроатлантичного безпекового простору. Як зазначає О. Панченко, загальна мілітаризація суспільства та виникнення нових збройних конфліктів на міжнародному рівні висувають жорсткі вимоги до функціонування військової лексики. У цьому контексті переклад військово-технічної документації перестає бути виключно лінгвістичним завданням і набуває стратегічного значення, оскільки від точності інтерпретації технічних текстів безпосередньо залежить ефективність експлуатації новітнього озброєння, збереження матеріально-технічної бази та, головне, життя особового складу.

Дослідження специфіки військово-технічного перекладу вимагає чіткого структурування самого предметного поля. Розробка спеціальних теорій перекладу, зокрема військового перекладу, тісно пов'язана із типологією текстів. О. М. Нікіфорова наголошує, що зв'язок